

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ՀՐԵԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՅՈՅՆԵՐՈՒ ԸՆԲՈՒՆՈՒՄԸ ԽԱԶԻ ՄԱՍԻՆ

Ա. դարուն կիսուն, խաչը մեծագույն խոչընդոտներեն մեկն էր քրիստոնեական հաւատքի ընդունման: Պօղոս Առաքեալ Կորնթացիներուն ուղղած իր առաջին թուղթին մէջ կը նկարագրէ Հրեաներու եւ Յոյներու ժխտական կեցութեան խաչին նկատմամբ: Հրեաները նշաններ եւ հրաշքներ կը պահանջէին Քրիստոսի աստուածային առաքելութեան հաւատալու համար: Բայց նշանը, գոր անոնք ստացան, խաչի նշանն է: Անոնց համար խաչը համագոր էր քանադրանքի:

Միւս կողմէ, Յոյներ խաչը կը համարէին որպէս յիմարութիւն: Նաչի մասին Յոյներու ըմբռնումը կազմուած էր իրենց փիլիսոփայութեան եւ գիտութեան տեսակետներու հիման վրայ: Մինչդեռ Պօղոս Առաքեալ կը շօշոէր խաչին նշանարիտ պատգամը հաստատելով որ ան կը ներկայացնէ Աստուծոյ ուժն ու իմաստութիւնը: Զարմանալի է որ մայիսապէս մահապատիժի տգեղ գործիք մը հանդիսացող խաչը հետագային վերածուեցաւ ապրելակերպի մը նուիրական խորհրդանշանին, որ չէր կրնար զանց առնուիլ քրիստոնեական ուսուցումներէն՝ առանց քայքայելու զանոնք: Յիսուս ուժգնօրէն պատուիրեց իր հետեւորդներուն վերցնելու իրենց խաչը: Նաչ վերցնել կը նշանակէ ուրանալ անձը, դարձնել միւս երեսը, պատրաստակամ ըլլալ գոհողութեան եւ սիրել թշնամին: Անոնք որոնք կը խուսափին խաչ վերցնելէ, իրենց կապերը խզած կ'ըլլան Քրիստոսի հետ: Եթէ կ'ուզենք Քրիստոսի հետեւիլ, խաչ վերցնել պայման է:

Հրեաներ խաչը կը համարէին

խոչընդոտ մը: Անոնք դարեւորակ ապրեցան օտար տիրապետութիւններու՝ Ասորիներու, Բաբելոնացիներու, Պարսիկներու եւ Յոյներու ծանր լուծին տակ: Անոնք մեծ յոյս կը սնուցանէին ողջունելու գալուստը Մեսիային, ազատարարին կամ հզօր թագաւորի մը՝ որուն հսկայ բանակը ծունկի պիտի բերէր թշնամին եւ սկիզբը պիտի դնէր յաղթութեան ժամանակաշրջանի մը Աստուծոյ ընտրեալ ժողովուրդին համար: Բայց Հրեաներու յոյսերը ի դերեւ ելան Քրիստոսի գալուստով, որովհետեւ անոնք տեսան անոր մէջ ատաղճագործ մը, մարդ մը՝ որուն բանակը կը հաշուէր տասներկու աշակերտներ, եւ որուն յաղթանակը մահապատիժի մը ձեւը առաւ այն նոյն թշնամիին կողմէ՝ որուն նուաճելու եկած էր ան:

Զարմանալի չէ որ Հրեաներ խաչը կը համարէին խոչընդոտ մը եւ տարօրինակ պէտք չէ թուի թէ այսօր մեզմէ ոմանք կը քաժենն անոնց դժուարութիւնը: Ո՞վ դիւրին կը գտնէ սիրել իր թշնամիները, բարիք ընել անոնց՝ որոնք կ'ատեն զինք եւ աղօթիլ անոնց համար՝ որոնք կը շահագործեն զինք անգթօրէն: Ո՞վ յօժարութիւն ցոյց կու տայ հրաժարելու իր հպարտութենէն եւ ազնուութեամբ վարուելու երբ ան սովորութեամբ վերածած է խորթ աչքով նայիլ ուրիշներու բարօրութեան՝ որպէս զի փոխանակ նոք ինքնաշարժ մը գնելու՝ փոխարժէքը դրկենք աբսուսահաման գաղթականներու ֆոնտին եւ կամ մենք մեզ գրկենք հանելի ուղեւորութենէ մը եւ փոխարէն անելի մեծ նուիրատուութիւն մը կատարենք թեթեւցնելու համար եկեղեցւոյ նիւթական ծանր բեռը: Ո՞վ դիւրին կը

գտնել գոհողութիւններ ընել եւ իր ժամանակը տրամադրել ուրիշներու եւ գնահատամբի տեղ՝ միամիտ պիտակին արժանանալ աշխարհի կողմէ:

Միւս կողմէ, Յոյներ կը կարծէին թէ խաչը յիմարութիւն է: Անոնք ուսած էին քանակութեամ մէջ եւ հպարտ կը զգային իրենց իմաստութեամբ: Յոյներ իրենց վստահութիւնը դրած էին իմացական ուժի վրայ՝ լուծելու մարդ էակի խնդիրները եւ ապահովելու անոր փրկութիւնը: Անոնք հասցուցին հռչակատր փիլիսոփաներ՝ ինչպէս Թալես, Հերակլիտես, Զէնօ, Պլատոն եւ Արիստոսէլ, որոնք մեծ յարգամբ կը վայելէին: Բայց երբ Յիսուս եկաւ, Յոյներ անոր մէջ տեսան արհամարհուած Հրեայ մը, քափառական քարոզիչ մը եւ կրօնական մոլեխանդ մը: Յոյներ տարուած էին իրենց կեղծ աստուածներէն՝ որոնք աղբիւրը կազմեցին ամէն տեսակի նւթական հանոյքներու: Անոնց կրօնքը արգիւնց քափանցելու հոգեւոր կեանքի նշխարտութեամ:

Զարմանալի չէ որ Յոյներ խաչը կը համարէին որպէս յիմարութիւն, եւ տարօրինակ չի թուիր իմանալ թէ այսօր նոյն կարծիքը կը տիրէ մեզմէ ոմանց մօտ: Երբ նկատի առնենք անհաւատներու կիրարկած զարտուղի մեթոտները մոլորեցնելու քրիստոնեաները՝ միթէ ամբողջովին անտրամաբանակա՞ն է կասկածիլ որ ինքուրացումի սէրը յիմար գէնք մը պիտի ըլլար դիմագրաւելու զանոնք: Երբ ամէն միջոցի կը դիմենք օգտակար հանդիսանալու ուրիշ անձի մը՝ ի հեճուկս մեր հանգիստին ու ժամանակին եւ փոխարէնը ան ապերախտ գտնուելով ծիծաղի առարկայ կ'ընէ մեր վեհանձնութիւնը, արդեօք հասկացողութենէ վեր է այն եզրակացութեան յանգիլ որ մենք ուրիշ բան չենք բայց յիմարներ: Երկու հազար տարիներէ ի վեր քազմաթիւ մարդիկ կարծեցին թէ խաչը յիմարութիւն է: Անոնք

տակաւին կը պնդեն իրենց տեսակետին վրայ, որովհետեւ Յիսուսի հաստատած խաչին կեդրոնականութիւնը քրիստոնէական յանձնառութեան մէջ, ամբողջ Աւետարանի ամէնէն դժուարին ու անբաղձալի խօսքերէն մէկն է:

Անձը ուրա՞մալ, ազնիւ ու բարեսիրական նպատակներու օգնութիւն ընծայել, միւս երեսը դարձնել, համերաշխութեան հետամուտ ըլլալ, գոհողութիւն յանձն առնել, այս բոլորը կը ներկայացնեն Աստուծոյ ուժն ու իմաստութիւնը, որովհետեւ ուրիշ միջոց չկայ մարդը ազատելու իր տգիտութենէն, յիմարութենէն եւ մեղքերէն, բացի խաչէն: Մարդը ձեռք ձգեց աշխարհի տիրապետութիւնը վայրի կենդանիներէն՝ որոնք ժամանակ մը անոր կառավարիչներէն էին: Մարդը կռուեցաւ ահեղ գազաններու դէմ նուաճեց զանոնք: Այժմ կը մնայ իր անձին նուաճումը, որ պիտի իրագործուի անձնուրացութեամբ: Եթէ արդարութիւնը կարենար զալ օրէնքի ճամբով, Քրիստոս երբեք պէտք չուներ մեռնելու: Բայց ան չի կատարուիր օրէնքի միջոցաւ՝ այլ միայն խաչով: Ոչինչ այնքան ազդու պիտի ըլլայ՝ որքան գոհողութիւնը: Ոչինչ պիտի յաղթանակէ բայց խաչը:

ՍՈՒՐԷՆ ՎՐԻ. ԶԻՆԶԻՆԵԱՆ